

Lukuteoria ja ryhmät

Harjoitus 6 kevät 2014

- Osoita, että $\mathbb{Q}$ (rationaaliluvut) on ryhmän $(\mathbb{R}, +)$ aliryhmä.
  - Osoita, että $\mathbb{Q}^* = \mathbb{Q} \setminus \{0\}$ on ryhmän $(\mathbb{R}^*, \cdot)$ aliryhmä.
- Ovatko $H_1 = \{[0], [4]\}$ ja $H_2 = \{[0], [3], [6]\}$ ryhmän $(\mathbb{Z}_8, +)$ aliryhmiä?
  - Määrää edellä oleville aliryhmille vasemmat sivuluokat.
- Ota esille edellisessä harjoituksessa tehty ryhmän $(\mathbb{Z}_{14}^*, \cdot)$ ryhmätaulu.
  - Onko $H_1 = \{[1], [5], [11]\}$ ryhmän $\mathbb{Z}_{14}^*$ aliryhmä?
  - Osoita, että $H_2 = \{[1], [9], [11]\}$ on ryhmän $\mathbb{Z}_{14}^*$ aliryhmä.
  - Määrää aliryhmän H_2 vasemmat sivuluokat.
- Olkkoon G ryhmä sekä H ja K ryhmän G aliryhmiä.
  - Osoita, $H \cap K$ on ryhmän G aliryhmä.
  - Onko $H \cap K$ ryhmien H ja K aliryhmä?
  - Tiedetään, että $|K| = 40$ ja $|H| = 33$. Mitä voit sanoa aliryhmän $H \cap K$ kertaluvusta ja itse aliryhmästä $H \cap K$?
- Olkkoon G Abelin ryhmä. Olkkoot $H \leq G$ ja $K \leq G$. Merkitään

$$HK = \{ab \mid a \in H, b \in K\}.$$

Osoita, että $HK \leq G$.

- Määrää ryhmän $(\mathbb{Z}_{18}^*, \cdot)$ alkioiden generoimat sykliset ryhmät.
  - Onko $(\mathbb{Z}_{18}^*, \cdot)$ syklinen?
  - Mitkä ovat ryhmän $(\mathbb{Z}_{18}^*, \cdot)$ aliryhmät?
  - Määrää kertalukua 6 olevan syklisen ryhmän $G = \langle a \rangle$ kaikki aliryhmät.
- Määrää ryhmän $(\mathbb{Z}_{15}^*, \cdot)$ alkioiden generoimat sykliset ryhmät.
  - Onko ryhmä $(\mathbb{Z}_{15}^*, \cdot)$ syklinen?
  - Määrää ryhmän $(\mathbb{Z}_{15}^*, \cdot)$ kaikki aliryhmät.
- Osoita, että ryhmä $(\mathbb{Z}, +)$ on syklinen.
  - Osoita, että syklisen ryhmän $(\mathbb{Z}_m, +)$ generoi mikä tahansa alkio $[a]$, jolle $\text{syt}(a, m) = 1$. (Vihje: Käytä Lausetta 2.30.)